Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January – 2018

Course	:	**BDP**	**Date**	:	**21/01/2018**
Subject Code	:	**ESO-02**	**Time**	:	**3:00pm to 6:00pm**
Subject Name	:	ભારતમાં સમાજ	**Duration**	:	**3 Hours**
			Max. Marks	:	**70**

પ્રશ્ન-1 જ્ઞાતિનો અર્થ આપી જ્ઞાતિ વ્યવસ્થામાં આવેલાં પરિવર્તનો જણાવો. **(12)**

અથવા

અંતર્લગ્ન અને બહિર્લગ્નના નિયમોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 ગરીબીની વિભાવના સમજાવી ગરીબીની સમસ્યાના સાતત્ય માટે જવાબદાર પરિબળો વર્ણવો. **(12)**

અથવા

હિન્દુ સમુદાયના વર્ણની શ્રેણીઓમાં અને જ્ઞાતિ જૂથોમાં વિભાજનની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-3 સામાજિક વર્ગની વ્યાખ્યા આપી ભારતમાં વર્ગ રચના પર બ્રિટિશ શાસનનો પ્રભાવ ચર્ચો. **(12)**

અથવા

આદિવાસી સમાજોના સંદર્ભમાં આધુનિકીકરણના વિવિધ પાસાં વર્ણવો.

પ્રશ્ન-4 19મી અને 20મી સદીની શરૂઆતમાં સુધારણા ચળવળો અને સ્ત્રીઓના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો. **(12)**

અથવા

વિકાસ આયોજન અને પરિવર્તન અંગે સમકાલીન અભિગમ સમજાવો.

પ્રશ્ન-5 **(A) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(12)**

1. શહેરીકરણની સમસ્યાઓ
2. ભારતમાં સયુંક્ત કુટુંબનું સ્વરૂપ
3. પરંપરાગત ગ્રામીણ અર્થતંત્ર
4. સાંપ્રત સમયમાં ભારતમાં સ્ત્રીઓનો દરજ્જો
5. એથ્નિક સંઘર્ષો

(B) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(10)**

1. ગામડું એ _____ સમુદાય છે. (ગ્રામીણ, પ્રાથમિક, તટસ્થ)
2. ઉત્તર ભારતમાં મોટેભાગે _____ કુળ અસ્તિત્વ ધરાવે છે. (પિતૃવંશીય, માતૃવંશીય, જ્ઞાતિવંશીય)
3. _____ આદિવાસીઓમાં માતૃવંશીય સમાજવ્યવસ્થા જોવા મળે છે. (ટોડા, ભીલ, ખાસી)
4. ભારતમાં કૃષિતંત્રને સમૃદ્ધ કરવા _____ જેવા વિવિધ પગલાં લેવામાં આવ્યા. (સામાજિક પરિવર્તન, સામાજિક સુધારણા, જમીન સુધારણા)

5. _____ લગ્નના સ્વરૂપમાં વર કન્યાના પિતાને અમુક રકમ આપીને પછીથી પત્ની મેળવે છે.
   (આસુરી, ગાંધર્વ, દૈવ)
6. શીખ ધર્મના સ્થાપક _____ છે. (ગૌતમ બુદ્ધ, ગુરૂ નાનક, મહાવીર સ્વામી)
7. _____ની વ્યવસ્થામાં માલિકીનો હક જમીનદારોને એનાયત કરવામાં આવ્યો.
   (ખેતજમીન, જમીનદારી, જમીન મહેસૂલ)
8. આદિવાસી સમસ્યા અંગેનો સૌથી પહેલો અભિગમ _____ સૂચવ્યો હતો. (એલ્વિને, જ્હોનસને, દૂબે)
9. રાષ્ટ્રીય પ્રૌઢ શિક્ષણ કાર્યક્રમ _____માં જનતા સરકારે શરૂ કર્યો. (1981, 1978, 1987)
10. પરિવર્તન એ અનુભવ અને _____ વાસ્તવિકતા છે. (અવલોકનક્ષમ, પુનરાવર્તિત, પરિવર્તનશીલ)
